

Klimatrådsmöte 25 maj 2023

kl. 09-12, digitalt

Närvarande

Helena Jonsson
Catarina Kristensson
Jane Ydman
Emelie Walfridsson
Tobias Pettersson
Gert Jonsson
Kristine Hästmark
Therese Pettersson
Sara Lindberg
Malin Classon
Ulrika Strömberg
Ulrica Björnhag
Eva Gipperth
Agne Bengtsson
Gunnar Holmstedt
Anna Werbitch Arnell
Anders Gunnarsson (till kl
10.00)
Lubomira Eng
Linda Ståhlgren
Ann-Sofie Sarenäs
Henrik Brodin
Helena Elmquist
Carlos Pettersson
Ingela Gustafsson

Funktion

Ordförande, Länsstyrelsen
Sekreterare, Länsstyrelsen
Region Jönköpings län
Region Jönköpings län
Värnamo kommun
Vaggeryd kommunstyrelse
Gnosjö kommunstyrelse
Sävsjö kommun
Nässjö kommun
Värnamo Energi
Husqvarna
LRF
JU
Elmia
HZI Jönköping Biogas AB
Träcentrum
RagnSells
SWECO
Sävsjö kommun
Tranås kommun
SÖDRA
LRF
Energikontor Norra Småland
Energikontor Norra Småland (under p 4)

Förhinder

Tommie Ekered
Region Jönköpings län
Andreas Georgii
Castellum
Fridolf Eskilsson
Jönköping Energi
Mona Forsberg
Jönköpings kommun
Mats Holmstedt
Tranås kommun
Susanne Wahlström
Habo kommun

Cecilia Löf	Atteviks
Reine Johansson	HSB
John Wibrandt	Swegon
William Axelsson	FC Gruppen
Magnus Olsson	Länsförsäkringar
Olle Strandsäter	Skanska
Patrik Andersson	GARO
Anders Snäckerström	Knowit
Johan Thor	Friskis och Svettis Jönköping
Per Åkerblom	Försvarsmakten

Övriga deltagare

Emma Wallin	Klimatsekretariatet	Föredragande (p 4)
Frida Moberg	Länsstyrelsen	Föredragande (p 5)
Moa Lindvert	Länsstyrelsen	Föredragande (p 6)
Mattias Bodin	Energikontor Norra Småland	Föredragande (p 7)
Charlotte Andersson	Länsstyrelsen	Föredragande (p 8)
Annika Pers Gustafsson	Länsstyrelsen	Föredragande
Emma Willaredt	Länsstyrelsen	Deltagare

1. Mötet öppnas och inledning

Ordföranden hälsar alla välkomna. Särskilt välkommen till Anders Gunnarsson, RagnSells, ny i klimatrådet. Anders presenterade sig.

Vid nästa möte den 27 september, som är ett fysiskt möte, önskare vi få in förslag från er ledamöter i rådet om programpunkter som ni kan ta ansvar för vid mötet. Prata gärna ihop er och samverka med varandra om detta så det blir relevant och intressant innehåll på mötena. Skicka in era förslag via klimatrådsadressen.

Dagordningen fastställdes.

Dagens mötesanteckningar förs av Catarina Kristensson.

2. Föregående mötesanteckningar

Inga synpunkter. Mötesanteckningarna från den 8 mars lades till handlingarna.

3. Utvecklingsarbete

Catarina Kristensson

Med bakgrund i samverkansforskningens resultat som presenterades vid rådsmötet den 8 mars och de bristande personella resurserna på Länsstyrelsen vill vi gå vidare med att se över gruppernas uppdrag samt hur de ska arbeta. Det fortsatta arbetsupplägget omfattar:

- Diskussioner med fokusgrupperna i slutet av augusti
- Beredningsgruppen diskuterar den 8 september
- Förslag till ställningstagande i klimatrådet 27 september
- Start av ny organisationsstruktur för klimatrådet den 1 november

Som stöd i förändringsarbetet behöver en extern konsult anlitas för utvecklingsarbetet. Förslaget är att avsätta 200 000 kr av rådets budget till detta.

Några frågor ställdes och bakgrunden till förändringsbehovet kompletterades.

Ställningstagande

- Klimatrådet ställer sig bakom förslaget att avsätta 200 000 kr för rådets utvecklingsarbete.

4. Koldioxidbudget

Emma Wallin, Klimatsekretariatet

Bakgrund

Klimatrådet och Region Jönköpings län har tillsammans initierat och finansierat en koldioxidbudget för Jönköpings län. Klimatrådet har även delfinansierat koldioxidbudgetar för tre pilotkommuner, Tranås, Gislaved och Värnamo under 2022.

Emma presenterade länets budget och inledde med en övergripande bild över det naturvetenskapliga och vad en koldioxidbudget är, en budget som visar hur mycket utsläppen behöver minska varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Utsläppen från koldioxid är en kumulativ effekt i ett globalt perspektiv och budgeten tydliggör för att planeten ska hålla sig inom Parisavtalet. Jönköpings läns budget är en del i den budgeten ur ett rättviseperspektiv.

Om vi i länet fortsätter med samma utsläppstakt som nu är budgeten förbrukad inom 7 år. Minskningstakten i länet behöver vara 13,2 procent per år. Väntar vi med att minska behöver takten öka ytterligare.

En koldioxidbudget

- förankrar klimatarbetet i IPCCs prognoser och Parisavtalet
- behöver uppdateras löpande
- innebär ett perspektivskifte

Rekommendation för hur budgeten kan användas

1. Använda den territoriella koldioxidbudgeten som kompass
2. Arbeta med backcasting t ex i fokusgruppen
3. Tillämpa och kommunicera ett rättviseperspektiv
4. Formulera en vision – fylla ut visionen med vad som blir en åtråvärd framtid.

Tranås och Värnamo kommuner som deltagit som pilotkommuner reflekterade över sina arbeten med koldioxidbudget. I Tranås har man också fått med sig företag och man jobbar på att ta fram färdplaner. De vill också bjuda in fler företag och fokusera på transporter eftersom det är största utsläppskällan. Tack vare budgeten har de kommit i gång.

I Värnamo har budgeten använts som pedagogiskt instrument internt men också externt. Den kommunala ledningsgruppen är involverad men man jobbar också med att uppmuntra företag och invånare. Den är en ögonöppnare att åtgärder behövs och att vi behöver snabba på arbetet.

Ordföranden summerade

Förändring och investeringar behövs och ju större investeringar vi gör tidigt desto bättre. Även det vi inte gör som släpper ut och det vi skjuter upp att göra som har höga utsläpp är viktigt. Utvecklingsarbetet med fokusgrupperna ligger helt rätt och blir en naturlig del i att jobba vidare med koldioxidbudgeten.

5. Åtgärdsuppföljning

Frida Moberg, Annika Pers Gustafsson

För att genomföra länets Klimat- och energistrategi finns det två åtgärdsprogram i länet - Minskad klimatpåverkan och Anpassning till ett förändrat klimat. Varje vår följs åtgärdernas genomförande upp då aktörerna svarar hur långt man kommit. Uppföljning och inrapportering genomförs av alla organisationer som har åtagit sig åtgärder i programmen. Svaren har gått igenom och uppföljningen är klar och presenterades.

När halva programperioden har gått görs en större uppföljning, en halvtidsavstämning. Det material som rapporterats in i årets uppföljning kommer även att användas vid halvtidsavstämningen i höst.

Resultat

Åtgärdsprogrammet Anpassning till ett förändrat klimat:

- 97 åtgärder, där de olika aktörerna har olika förutsättningar, olika risker och därför åtgärder med olika tyngdpunkt.
- Uppdelade i tre block
  - 1: För alla,
  - 2: För kommuner,
  - 3: För respektive aktör.
- **Generellt:** Det är önskvärt med fler deltagande aktörer i programmet.
- **Åtgärd 1–6**
  - Lanseringar av nya planeringsunderlag:
    - Yttertemperatur, åtgärd 3
    - Klimatpåverkan förorenade områden, åtgärd 4
    - Webinarium om dagvattenguide, åtgärd 5
- **Åtgärd 7–97**
  - Fortsätt med intern koordinering och systematiskt arbete hos respektive aktör.

Åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan:

- Åtgärdsprogrammet är framtaget i fokusgrupperna för att passa så många aktörer som möjligt.
- Uppdelat i tre block
  - Strategiska
  - Åtgärder inom strategins 7 fokusområden. Åtgärderna skiljer sig åt, en del är kunskapshöjande, nätverken och med fokus på samverkan, andra mer in house för organisationer.

- Projektåtgärder
- Klimatrådet, det förra och detta åtgärdsprogrammet har bl.a. bidragit till att Energikontoret bildades, solkraftsprojektet, trähusskola, flera transportprojekt, fastighetsnätverk och mycket mer.
- **Generellt:** Alla åtgärder är påbörjade, skulle önskat att fler var halvvägs samt att fler aktörer deltar och svarar på uppföljningen.
- **Åtgärd 1:** Går bra för de flesta aktörer men det är flera som inte följer upp sina utsläpp eller sin energianvändning. Den exakta siffran är inte det viktiga utan att den egna organisationen får koll på vilka områden som behöver fokuseras/prioriteras inom sin organisation och där kan uppföljning vara behjälplig.

Sammanfattning

Ansvariga aktörer behöver fortsätta med att stärka arbetet, genomföra och följa upp.

Utveckling: Alla kan bidra till att vi har tillförlitliga uppgifter genom att följa upp och rapportera sina åtgärder.

6. Klimatveckan 2023

Moa Lindvert

Arbetet med planering av klimatveckan som genomförs vecka 42, 16–22 oktober pågår. Klimatkonferensen genomförs genom Plusenergiforum den 20 oktober i regi av Energikontor Norra Småland i samverkan med klimatrådet. Temat för veckan är Energi i bred bemärkelse.

Klimatrådets aktörer uppmanas att arrangera aktiviteter, gärna i samverkan med andra. Klimatveckan är vårt gemensamma skyltfönster för det arbete vi gör. Här anmäler du aktiviteter.

www.klimatradet.se/klimatveckan

Nomineringen till Klimatpriset är öppen och stänger den 18 augusti.

Nominera nu på: www.klimatradet.se/klimatpriset

Från ledamot kom inspel om vikten av att unga och skolor finns med i klimatveckans program.

Ställningstagande

Alla Klimatrådets aktörer strävar efter att:

- arrangera minst en aktivitet under Klimatveckan, gärna i

- samverka med andra, och även att insatser för unga tas med.
- sprida information om Klimatveckan och Klimatpriset i sina kanaler – inför och under veckan.
- personligen delta på Plusenergiform den 20 oktober.

7. Det här har arbetsgivare vunnit på att arbeta med hållbar arbetspendling

Mattias Bodin, Energikontor Norra Småland

Projektet Attract som genomförts under tre år, januari 2021-april 2023 med Energikontor Norra Småland som huvudman och i samverkan med Länsstyrelsen, slutrappporterades.

1200 deltagande anställda deltog fördelat på 12 organisationer. Projektet erbjöd ett smörgåsbord av aktiviteter och stöd under projektiden för organisationerna och deras medarbetare att använda sig av.

Att få en omställning inom persontransportsektorn till fler hållbara transporter är avgörande för att nå länets klimatmål och det måste ske på bekostnad av minskad biltrafik. En stor potential finns hos arbetsgivarna att genom smarta och riktade insatser inom arbetspendling bidra till detta.

Resultatet är hoppningivande då vi kan se en bestående beteendeförändring hos många av deltagarna då andelen ensamåkande i bil innan projektet var i majoritet men nu är i minoritet.

Slutsatser

I projektet har man kunnat dra ett par slutsatser:

- Hjälp dina medarbetare att pendla hållbart
- De flesta vill fortsätta efter en provperiod
- Forskningen visar samma sak – t ex prova på-aktivitet ger effekt.
- Organisationen blir mer attraktiv för medarbetarna

För en arbetsgivare som satt tydliga mål om att minska sin klimatpåverkan är alltså enkla insatser för att främja hållbarare arbetspendling ett kostnadseffektivt sätt att göra det på, som dessutom samtidigt ökar attraktiviteten.

Medskick till klimatrådet

För er som deltar i åtgärd 5 om arbetspendling i åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan kan ta del av projektets resultat och

- Införa liknande förmåner som kan vara helt kostnadsneutrala
- Samverka för goda exempel och erfarenhetsutbyte
- Inte vänta på att andra ska minska sin klimatpåverkan
- Se arbetspendlingen som lösningen!
- Små insatser kan ge effekt och minskar utsläppen

Diskussion

Efter följde en diskussion med flera frågor om förtydligande och en nyfikenhet från flera rådsmedlemmar. Gert spelade in att de varit med i projektet och nu satsar på en ny gång- och cykelväg på en längre sträcka, det är kostsamt för kommunen men ger också stor effekt.

8. Verktyg för att bedöma risker i ett förändrat klimat

Charlotte Andersson

I Jönköpings län kan vi förvänta oss ett varmare, torrare och blötare klimat med bland annat mer frekventa skyfall och ökad risk för översvämning, ras, skred och erosion. För att underlätta klimatanpassningsarbetet i länet och möta behovet av bättre kunskapsunderlag har Länsstyrelsen under det senaste året tagit fram tre nya planeringsunderlag:

1. skyfallskarteringar,
2. en länstäckande yttemperaturskartering och
3. ett underlag för klimatpåverkan på förorenade områden och miljöfarlig verksamhet.

Skyfallskarteringarna presenterades för länets kommuner under hösten 2022 och de andra två underlagen kommer lanseras vecka 22 år 2023.

Alla planeringsunderlag finns tillgängliga för fri nedladdning via Geodatakatalogen, länsstyrelsernas gemensamma samlingsplats för geodata, karttjänster och kartapplikationer. Länsstyrelsen kommer

fortsätta arbetet genom att följa upp att underlagen används på ett lämpligt sätt i bland annat kommunernas översikts- och detaljplanering.

9. MISTEL - Resultat energisystemstudie Jönköpingsregionen

Malin Classon, Värnamo Energi

MISTEL står för ”Made in Småland – Tillsammans för elektrifieringen” och är en utredning som handlar om att göra en övergripande beskrivning och kartläggning av energisystemet i Jönköpings län idag.

Information har samlats in via enkäter och intervjuer med ett antal aktörer i länet: de lokala energibolagen (11 st), regionala elnätbolag, kommuners näringslivsansvariga (8 st), regionen, Handelskammaren, Energikontor Norra Småland och industrier (bl a intervju med ett 20-tal).

Några nedslag från presentationen

Säkra nuvarande industri och möjliggör för ökad tillväxt

- **Västra sidan:** Utmaningar till följd av elpriset och osäker omvärldssituation
- Flertal förfrågningar om nyetableringar, planer på expansion. Rätt förutsättningar behövs.
- **Östra sidan:** Lägre tillväxttakt, fokus bibehålla
- **Hela länet:** På sikt stort behov av elbilsaddning (5–10 år). Fokus logistiktäta områden

Elnätskapaciteten är relativt god idag – större utmaningar framgent i delar av länet

- **Västra sidan:** Större utmaningar längs E4:an, Jönköping, Vaggeryd, Värnamo och Gnosjö. Plan till 2025 – ej löst på längre sikt
- **Västra sidan:** Samarbete med regionnätägarna går trögt, sinkar utbyggnadstakten
- **Hela länet:** Idag +5 år större utmaningar med inmatning än utmatning. Behov förstärka nätet lokalt

Nya lösningar och ny produktion behövs på sikt

- **Hela länet:** Främja och investera i ny produktion lokalt – skapa rätt förutsättningar
- Se över nätet i.a. på stor andel volatil produktion
- Hitta gemensamma sätt att arbeta med effektivisering & flexibilitet
- Samverkan & samsyn viktigt

Nästa steg blir att diskutera

Målbild

- Hur ska den formuleras för olika aktörer
- Målsättning med samarbeten

Centrala frågeställningar

- Vem tar lead i vilka frågor, hur kan vi samarbeta på bästa sätt. Finns tydliga kopplingar till projektet EFFEKT.
- Kommunikation

Vilka forum och när

- Värdet av budskapen

10. Informationspunkter

a) Projektet ”EFFEKT – tillsammans för ett hållbart och tillförlitligt energisystem i Jönköpings län” är beviljat.

Klimatrådet beslutade vid sitt möte i december 2022 att medfinansiera ett projekt som Energikontor Norra Småland sökte medel för. Projektet är nu beviljat och påbörjat. Projekttiden är april 2023 – juli 2026.

Syftet med projektet är att med kommuner och kommunala energibolag som primär målgrupp, öka kapaciteten, beslutsfattandet och innovationskraften som krävs för ett tillförlitligt och hållbart energisystem. Det går att få bra synergier med regionens arbete med effektprognos och MISTEL.

11. Övriga frågor

Det fanns inga övriga frågor.

12. Avslutning

Ordföranden tackade för allt engagemang från ledamöterna och de intressanta föredragningarna. Mötet avslutades med en hälsning att njuta av försommarvädret med förhoppning att det också kommer regn.

Ordförande
Helena Jonsson

Sekreterare
Catarina Kristensson